

Evaluering af Miljøministerens handlingsplan for hospitalsspildevand

Miljøministeriet fremlagde maj 2009 en handlingsplan om hospitalsspildevand, hvor formålet er at rette fokus mod hospitalsspildevand som én af kilderne til lægemiddelrester i spildevand udledt fra renseanlæg.

De væsentligste elementer i ministerens handlingsplan for hospitalsspildevand er at sikre fokus på 1) regulering af de eksisterende spildevandsafledninger, således at spildevandet håndteres ud fra miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, 2) indtænkning af spildevand ved nybygning og renovering af hospitaler og 3) ny viden.

Det følgende er en evaluering af Miljøministerens handlingsplan for hospitalsspildevand.

Sammenfatning:

Der er som konsekvens af handlingsplanen blevet sat fokus på at sikre, at spildevand afledt fra hospitaler til kloak ikke resulterer i uønskede effekter i vandmiljøet. Dette er bl.a. opnået ved en målrettet informationsindsats over for kommuner og regioner, herunder afholdelse af en temadag om hospitalsspildevand. Grundlaget er gældende spildevandslovgivning. Kommunerne og regionerne er udtrykkeligt blevet gjort opmærksom på deres ansvar både for eksisterende og nye hospitaler.

Med handlingsplanen er der tilvejebragt bedre redskaber for kommuner og regioner til at vurdere behovet for at iværksætte tiltag til at nedbringe indholdet af lægemiddelrester i spildevand afledt fra hospitaler til kloak. Der er også opnået bedre viden om renseseffekt og økonomi for mulige spildevandsløsninger på hospitalerne. Dette klæder kommuner og regioner på til at målrette indsatsen mod de forholdsvis få konkrete lægemiddelrester, som ifølge undersøgelser har vist sig at kunne udgøre et problem i vandmiljøet som følge af hospitalsspildevand.

Dette må forventes i de kommende år at afspejle sig i tidssvarende tilslutningstilladelser for de fremtidige hospitaler. Det anbefales, at der præsenteres et nyt statusbillede i efteråret 2012.

De enkelte aktiviteter i handlingsplanens indsatsområder er gennemgået nedenfor.

1. Fokus på regulering af de eksisterende spildevandsafledninger

1.1 Udnyttelse af lovgivningen muligheder for at stille krav

Status

KL og Miljøministeriet har i samarbejde gennemført en kortlægning af eksisterende tilslutningstilladelser. Kortlægningen viser, at der er rum for forbedring af tilladelserne. Desuden er det ikke alle hospitaler, der har en tilslutningstilladelse, hvad de burde have. KL og Naturstyrelsen¹ har aftalt i starten af 2011 at gennemføre en informationsindsats over for kommunerne om lovgivningens muligheder for, at kommunerne kan stille de rette krav. Den 7. april 2011 er der afholdt en vellykket temadag om hospitalsspildevand.

Evaluering

Aktiviteten er og vil fremover blive gennemført i overensstemmelse med planen.

1.2 Gennemgang af vejledning

Status

På baggrund af kortlægningen af eksisterende tilslutningstilladelser har KL og Naturstyrelsen vurderet, at der ikke er behov for at justere den teknisk-faglige vejledning, som er det gældende administrationsgrundlag for tilslutninger, idet vejledningen vurderes at være generelt dækkende. Som supplement til vejledningen kan kommunerne i relation til hospitalsspildevand hensigtsmæssigt støtte sig til den ny viden, som tilvejebringes, jf. nedenfor.

Evaluering

Aktiviteten er gennemført i overensstemmelse med planen.

1.3 Hjemmeside udbygges

Status

KL og Naturstyrelsen har aftalt, at styrelsen på sin hjemmeside laver en præsentation af ny relevant viden om regulering af hospitalsspildevand. Links til ny viden er langt på hjemmesiden.

Evaluering

Aktiviteten er og vil fremover blive gennemført i overensstemmelse med planen.

2. Fokus på indtænkning af spildevand ved nybygning og reovering af hospitaler

2.1 Spildevandsafledning ved nybygning/ombygning af hospitaler

Status

Danske Regioner er bygherre ved nybygning og reovering af sygehuse, og Naturstyrelsen har derfor december 2010 anmodet Danske Regioner om at sikre fokus på hospitalsspildevand ved projektering. Regionerne var i øvrigt inviteret til at deltage i ovenfor nævnte temadag om hospitalsspildevand. Region Hovedstaden, Region Nordjylland, Region Midtjylland og Region Sjælland deltog.

Evaluering

Aktiviteten forventes at blive gennemført i overensstemmelse med planen.

2.2 Udvikling af nye grønne teknologier og tiltag til at begrænse udledning

Status

¹ Indtil 31. december 2010 By- og Landskabsstyrelsen, Miljøministeriet

Hospitalsspildevand har været et tema for udvikling af ny teknologi via den miljøteknologiske handlingsplan. Et større projekt med fokus på renseteknologi til at reducere indhold af medicinrester mv. i udledning fra hospitaler er afsluttet med udgangen af marts 2011. Med dette projekt opnås der bedre viden om renseseffekt og økonomi for mulige spildevandsløsninger på hospitalerne. Denne viden er nyttig for kommuner som miljømyndighed og for regionerne som ansvarlige for håndtering af hospitalsspildel vandet. Projektet er publiceret på Naturstyrelsens hjemmeside.

Evaluering

Aktiviteten er gennemført i overensstemmelse med planen.

3. Fokus på ny viden

3.1 Værktøj til beregning af udledning af medicinrester

Status

Værktøjet til beregning af udledning af medicinrester til vandmiljøet er færdigudviklet. Værktøjet er tilgængeligt på Naturstyrelsens hjemmeside og er dermed til rådighed for bl.a. kommuner. Værktøjet blev juli 2010 lanceret med en nyhed på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside.

Evaluering

Aktiviteten er gennemført i overensstemmelse med planen. Styrelsen tager stilling til, hvordan værktøjet bedst kan bidrage til ny viden, og hvordan det kan bidrage til den fremtidige planlægning og regulering lokalt og nationalt. Styrelsen vil sikre, at det sker.

3.2 Overvågning af vandmiljøet

Status

Udvalgte medicinstoffer, herunder antibiotika, hyppigt anvendte smertestillende lægemidler og østrogen, er inddraget i overvågningen af udledninger fra renselanlæg i det nationale program for overvågning af natur og vandmiljø, NOVANA 2011-15. Desuden er lægemidler i programmet udset som mulig kandidat til nye screeningsundersøgelser med det formål at identificere et evt. behov for på sigt at overvåge for andre medicinstoffer.

Evaluering

Aktiviteten er gennemført i overensstemmelse med planen.

3.3 Ny viden om miljøeffekten af lægemidler og speciallægemidler

Status

Miljøministeriet og Lægemiddelstyrelsen har drøftet, i hvilket omfang Lægemiddelstyrelsens oplysninger om nyere lægemidler i Danmark og miljøklassificeringen af svenske markedsførte lægemidler kan udnyttes. Denne viden indgår i de redskaber, der er udviklet, og danner baggrund for den nye viden, som Naturstyrelsen har bidraget til udvikling af. Naturstyrelsen vil også sikre dette ved eventuelle kommende projekter.

Miljøministeriet har med midler fra den miljøteknologiske handlingsplan gennemført et projekt om de særligt kraftigt virkende lægemidler, kaldet speciallægemidler. Projektet er marts 2011 publiceret på Naturstyrelsens hjemmeside. Projektet kan hjælpe kommunerne som miljømyndighed til at sætte fokus på netop de speciallægemidler, som på det enkelte hospital må forudses at være miljømæssigt

problematiske ved afledning til kloak. Projektet viser, at kun en lille håndfuld af speciallægemidler må forventes at kunne give problemer i vandmiljøet som følge af hospitalsspildevand.

Evaluering

Aktiviteten er gennemført i overensstemmelse med planen.

4. Evaluering

Status

Der er nedsat en styregruppe med deltagelse af KL, Sundhedsministeriet, Lægemiddelstyrelsen, Danske Regioner, DANVA og Naturstyrelsen. Styregruppen rådgiver Miljøministeriet og bidrager til gennemførelsen af handlingsplanen.

Nærværende evaluering er gennemført i overensstemmelse med planen.

5. Opdatering af handlingsplanen

Handlingsplanen gennemføres som redegjort for ovenfor. Miljøministeriet finder ikke anledning til at introducere nye aktiviteter i handlingsplanen, idet handlingsplanen, som den foreligger, har medvirket til at øge opmærksomheden mod en sikker håndtering og regulering af spildevand fra hospitaler og mod at tilvejebringe ny viden. Dette må forventes i de kommende år at afspejle sig i tidssvarende tilslutningstilladelser for både de eksisterende og de fremtidige hospitaler. Hovedformålet med handlingsplanen vil dermed være opfyldt.

Som opfølgning på handlingsplanen anbefales det, at Naturstyrelsen i efteråret 2012 præsenterer en status for, hvordan det er gået med at tilvejebringe tidssvarende tilslutningstilladelser.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at enkelte almindeligt anvendte lægemidler inden for et par år evt. vil blive udpeget som prioriterede stoffer under vandrammedirektivet. Dette kan forstærke behovet for at reducere udledningen af disse lægemidler til vandmiljøet, idet et nærmere fastsat EU-mål for vandmiljøet så vil skulle opfyldes.